

Заняття №7, 8. ІСТОРІЯ ВЕЛИКОДНЬОЇ ПИСАНКИ: ТРАДИЦІЇ, ЯКИМ СОТНІ РОКІВ.

Старі люди кажуть: доки люди писатимуть писанки, доти у світі існуватиме любов.

Хто б міг подумати, але цій традиції тисячі років.

Перетворювати звичайне куряче яйце на барвисту писанку колись уміли всі жінки – від карпатських селянок до панночок із міст.

Для початку вибирали яйця у молодих курей і готували барвники.

Наприклад, жовтий колір виготовляли з кори дикої яблуні, зелений – з полови конопляного насіння, а чорний – з лушпиння соняшника.

Нових візерунків майстрині ніколи не вигадували, а змальовували з торішніх.

Так і зберігались традиції.

Зрештою зображення наносили не для краси, а вкладали в них свої побажання та благословення.

Дубове листя вказувало на силу та довголіття, сварга провіщала добро й захищала від темних сил, дерево життя символізувало продовження роду.

А подарувати писанку із зіркою означало освідчитися в коханні.

Колись ці символи вмів читати кожен.

Вміст яйця в писанках ніколи не видували.

Яйце – ж символ життя, тож як же можна його забирати.

У деяких регіонах існує повір'я, що видуту писанку не можна тримати вдома, бо в ній ховається нечиста сила.

Якщо дотримуватись усіх технологій, то сире яйце не буде псуватися, а з часом просто зсохнеться.

Зрештою писанки ніколи не призначалися для того, аби їх їли.

Натомість вони ставали подарунками для родичів, друзів чи похресників.

Інша справа з крашанками – яйцями, пофарбованими в один колір. Їх якраз і готували до святкового столу.

А щоб добре зберігалися протягом усіх свят, їх варили в суботу – зазвичай 13 штук, маючи на увазі апостолів та Христа.

Великоднього ранку молоді дівчата вмивалися водою, в яку перед тим клали крашанки та срібні монети.

Це мало додати сили й краси.

Шкаралупа посвяченої крашанки ставала оберегом на весь рік.

Українська писанка

Сонце - символ Бога, єдності, впорядкованості світу, ясного і тверезого бачення, правосуддя. Сонце зображали у вигляді кола, восьмираменної зірки, хреста, свасти.

Хрест - це перетинання двох ліній: горизонтальної (часу) і вертикальної (вічності) - волі людської з волею Божою. Є водночас і буттям, і небуттям. Також символізує чотири сторони світу, чотири вітри, чотири пори року.

Ружа або зоря символізує сонце і вранішню зорю. Символ любові. Подарувати писанку з ружою означало оспівдитися в коханні.

Безкінечник або кривулька - знак води, що є символом вічності й, водночас, плинності часу, також є посередником між світом живих і потойбіччям.

Блакитний символізує небо, повітря, чистоту і здоров'я.

Олень - символ достатку, багатства. В народній міфології небесний олень на своїх рогах несе сонце. **Кінь** - образ безстрашного віснуну віри, нестримного, готового до самопожертви.

Гребельки, гребінці зображають хмари і дощ. Писанки із гребельками писали в посуху, гадаючи, що написавши цей знак, можна викликати дощ.

Зелений - означає весняне пробудження природи, надію, життя.

Червоний символізує добро, радість життя, для молодих - надію на щасливий шлюб. Саме червоне яйце є головним символом Воскресіння і пролитой крові воскреслого Спасителя.

Чорний в писанці, будучи тлом, виявляє силу інших кольорів, так само, як в житті темрява дає змогу зрозуміти, що таке світло. Також символізує нескінченність життя людини, продовження буття після смерті.

Бурий, коричневий символізує землю та її приховану життєдайну силу.

Сварга позначає вічний рух Космосу і творчої енергії. Назва походить від санскритського «добре» і «буття». Сварга, кінці якої закручуються «проти сонця», означає деградацію, руйнування, а «за сонцем» - поступ, розвиток.

Птах - символ зародження життя, родючості, достатку, напівземна, напівнебесна істота. Півень вважається провідником Божого сонця й сторожем проти зла, голуб - символом любові. Також символ вознесіння до Бога.

Жовтий - небесне світло, тепло, врожай.

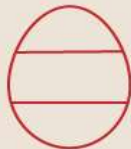
Дерево життя або Світове дерево символізує єдність усього світу й розвиток роду - батько, мати і дитина. Тому, як правило, дерево має три гілочки. У християнстві - символ Божої мудрості.

Сосонки, ялинки вважаються символами вічної молодості, здоров'я, росту і безсмертя.

Поділ писанки

Поділ на два передавав уявлення про два світи.

Поділ на три означав три небесні сфери.

При поділі на чотири утворюється хрест, що означає чотири сторони світу.

Класичний поділ півсфер на чотири частини, кожна з яких поділена на три, передає уявлення про чотири пори року з трьома місяцями.

Традиційні візерунки

Волинь

Львівщина

Івано-Франківщина

Київщина

Буковина

Харківщина

Вінниччина

Черкащина

Тернопілля

Фарбуємо яйця до Великодня: еко-поради

Бордовий

Чорна смородина, гранатовий сік

Коричневий

Мелена кава

Фіолетовий

Сік чорного винограду

Зелений

Листя шпинату, кропиви, примули, кора крушини, ясеня

Жовтий

Куркума, шафран, морква, шкірка апельсина або мандарина

Рожевий

Червоне вино, лушпиння червоної цибулі, журавлинний сік, малина

Варіанти візерунків

у цяточку

Моєді яйця обвалити в рисі, загорнути в марлю і зварити у відварі для фарбування

фігурні візерунки

Вирізати з щільного паперу фігурки, накласти на шкаралупу, туго обгорнути марлею, зварити у відварі для фарбування

смужки

Туго об'язати яйця ниточками, зварити (якщо об'язувати різнокольоровими нитками, що линяють - вийдуть розводи)

листяний візерунок

Накласти змочені водою листя дерев, віянатіях рослин або петрушки на шкаралупу, туго обгорнути марлею, зварити у відварі для фарбування

1

Подрібнити обрані ягоди та овочі

2

Покласти в каструлю і залити водою (співвідношення 1:2). Сухі барвники додати в кількості 1-2 ст. л. на склянку води

3

Яйця вимити, покласти у воду, довести до кипіння, зменшити вогонь і варити 20-30 хвилин

4

Яйця вийняти з води, дати охолонути, натерти олією

Натуральні методи фарбування

Шпинат або кропива

замочити у відварі

зелений колір

Куркума і паприка

замочити у відварі

жовтий колір

Квіти фіалки

замочити разом із квітами у воді

фіолетовий колір

Домашнє вино

розвести з водою і замочити яйця

темно-синій

Чорниця, полуниця, малина

натерти яйця ягодою

від рожевого до бузкового

Журавлина

відварити у соку

рожевий колір

Червона капуста

натріть листям варене яйце

небесно-синій колір

Кава

замочити у звареній натуральній каві

світло-коричневий

Морква

замочити в овочевою фреші

помаранчевий

Кольорового Великодня!

Музей Івана Гончара (Ivan Honchar Museum)

Про природні барвники та особливості розпису писанок – майстер-клас народної майстрині Тетяни Влененко.

[https://www.facebook.com/honcharmuseum/videos/2654912568077871/?_tn=KCH-R&eid=ARB71x9bZUB8N1MBHSUIYXeS8kR11ZCpi9lz2FYC3QyoKRKy1SRylArcZnmkfCitiwSAVZVEvO_ztaV9&hc_ref=ARSExzXwpC-anVA6nBLEq8A7CdildvQjVMXNw7STPv4nhn-6LI5Ea4qy5b4fmU0buho&fref=nf&xts__\[0\]=68.ARA4WNAcxyxguX1BO7R8ZMTUmhdAi10T9oUW6wRobpi1-XG_-TDbeKq4-KxNP-diM5WcYdE0qDALjzEgrRVOsmpvzKcPrQPohU5KgbyTqsJoWZPTDg4fOzP78LZ9D2QdH9v5RtpaSEEMauDIEmEt-gnfwB6is0JqRrfgLb-2xe7hp97fmMNLjRq1338pC_Z2wicpkzkIKcbSDdB8Omatf2GBf1wmdvUEnQCfllkJ5ZyW9-5u3n0QSVlGepIb44QWovgQH6GJNHAQ-dqtCjtoWaaX5W1yZ8Lr2aedhOBXCvz2kjD4OeuvHXCMNXhmwmKT2MS4fHllwlqX_03L5tOzl_dRdYi9owmCJHw](https://www.facebook.com/honcharmuseum/videos/2654912568077871/?_tn=KCH-R&eid=ARB71x9bZUB8N1MBHSUIYXeS8kR11ZCpi9lz2FYC3QyoKRKy1SRylArcZnmkfCitiwSAVZVEvO_ztaV9&hc_ref=ARSExzXwpC-anVA6nBLEq8A7CdildvQjVMXNw7STPv4nhn-6LI5Ea4qy5b4fmU0buho&fref=nf&xts__[0]=68.ARA4WNAcxyxguX1BO7R8ZMTUmhdAi10T9oUW6wRobpi1-XG_-TDbeKq4-KxNP-diM5WcYdE0qDALjzEgrRVOsmpvzKcPrQPohU5KgbyTqsJoWZPTDg4fOzP78LZ9D2QdH9v5RtpaSEEMauDIEmEt-gnfwB6is0JqRrfgLb-2xe7hp97fmMNLjRq1338pC_Z2wicpkzkIKcbSDdB8Omatf2GBf1wmdvUEnQCfllkJ5ZyW9-5u3n0QSVlGepIb44QWovgQH6GJNHAQ-dqtCjtoWaaX5W1yZ8Lr2aedhOBXCvz2kjD4OeuvHXCMNXhmwmKT2MS4fHllwlqX_03L5tOzl_dRdYi9owmCJHw)